

Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti
Bažnyčių ekumeninės tarybos
tikėjimo ir konstitucijos komisija

Medžiaga 2018-ųjų Maldos už krikščionių vienybę savaitei ir visiems metams

Tavo dešinė, Viešpatie, yra nuostabi jėga (Iš 15, 6)

MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITĖS ORGANIZATORIAMS

ieškoti vienybės per visus metus

Tradicinis laikotarpis Maldos už krikščionių vienybę savaitei švęsti Šiaurės pusrutulyje yra sausio 18–25 d. Šią datą 1908 m. pasiūlė tėvas Paulas Wattsonas, nes ji yra tarp Šv. Petro katedros ir Šv. Pauliaus atsivertimo švenčių, todėl reikšminga simboliškai. Pietų pusrutulyje sausis – atostogų metas, todėl Bažnyčia Maldos savaitę švenčia kitu laiku, pavyzdžiui, Sekminių laikotarpiu (kaip 1926 m. pasiūlė Tikėjimo ir konstitucijos sąjūdis), kuris irgi simboliškai reikšmingas Bažnyčios vienybei.

Atsižvelgdami į lankstumo poreikį, raginame tikinčiuosius čia pateikiamą medžiagą laikyti kvietimu per visus metus surasti progų išreikšti Bažnyčių jau pasiektą bendrystės lygį ir išvien melsti visiškos vienybės, kurios trokšta pats Kristus.

Tekstinės medžiagos pritaikymas

Ši tekstinė medžiaga siūloma turint galvoje, jog ji, kiek įmanoma, bus pritaikyta vietinėmis sąlygomis, ypač atsižvelgiant į konkrečiam socialiniam-kultūriniam kontekstui būdingas liturgines praktikas bei ekumeninį matmenį.

Kai kuriose vietovėse jau egzistuoja ekumeninės struktūros, galinčios šiuos pasiūlymus įgyvendinti, tačiau ten, kur jų nėra, tikimės, jog tai paskatins jų atsiradimą.

Naudojimasis tekstu

Bažnyčioms ir krikščionių bendruomenėms, Maldos savaitę švenčiančioms viena bendra liturgija, pateikiama ekumeninių liturginių apeigų tvarka.

Bažnyčios ir krikščionių bendruomenės Maldos savaitės tekstus taip pat gali įtraukti į savo liturgines apeigas. Dievo žodžio ekumeninio šventimo maldomis, „aštuoniomis dienomis“, taip pat muzika ir papildomomis maldomis galima naudotis vadovaujantis savo įžvalgumu.

Bendruomenės, švenčiančios Maldos savaitę visomis aštuondienio dienomis, meldamosi gali pasinaudoti „aštuonių dienų“ teminėmis idėjomis.

Trokštantys Maldos savaitės tema pasigilinti Biblijoje gali kaip pagrindu pasinaudoti tekstais bei apmąstytais, pateiktais „aštuoniose dienose“. Kiekvieną dieną susitikimas gali suteikti progą suformuluoti baigiamąją užtarimo maldą.

Trokštantiems privačiai melsti krikščionių vienybės ši tekstinė medžiaga teikia gaires maldos intencijoms. Pirmename, kad kiekvieną dieną meldžiamės drauge su kitais tikinčiaisiais kitose pasaulio dalyse dėl didesnės ir regimesnės Kristaus Bažnyčios vienybės.

BIBLINIS TEKSTAS

Iš 15, 1–21

TEOLOGINIS-PASTORACINIS ĮVADAS

Tavo dešinė, Viešpatie, yra nuostabi jėga (Iš 15, 6)

Karibų regionas

Vadinamas vienos iš vietinių gyventojų grupės pavadinimu – kalinagų, anksčiau vadintų karibais, – dabartinis Karibų regionas yra sudėtinga tikrovė. Regionas geografiškai apima ir salų, ir žemyno teritorijas bei išsiskiria turtingu bei margu etninių, lingvistinių ir religinių tradicijų audiniu. Jis yra ir sudėtinga politinė tikrovė, kuriai būdinga didelė valdymo bei konstitucinės sanklodos įvairovė, aprėpianti spektrą nuo kolonijinių teritorijų (britų, prancūzų, olandų ir amerikiečių) iki nacionalinių respublikos pobūdžio valstybių.

Dabartinis Karibų regionas smarkiai paženklintas nužmoginančio kolonijinio išnaudojimo. Kolonizatoriai, agresyviai siekę merkantilinės naudos, įtvirtino žiaurias sistemas, grįstas prekyba žmonėmis ir priverstiniu darbu. Iš pradžių buvo pavergti, išretinti ir kai kuriais atvejais išnaikinti regiono vietiniai gyventojai. Vėliau įsitvirtino afrikiečių vergovė ir žmonių iš Indijos bei Kinijos „baudžiavinis“ darbas.

Kiekvienoje stadijoje kolonizatorių sistemos mėginda vo atimti iš pavergtų žmonių jų neatimamas teises – jų tapatybę, žmogiškąjį orumą, laisvę ir apsisprendimą. Afrikiečių vergovė nebuvo tiesiog darbininkų perkėlimas iš vienos vietovės į kitą. Priešingai Dievo duotam žmogaus kilnumui, žmogus būdavo paverčiamas preke, kito žmogaus nuosavybe. Pavergtojo kaip nuosavybės sampratą lydėjo kitos praktikos, kuriomis siekta

dar labiau nužmoginti afrikiečius. Tarp jų paminėtinas teisės į kultūrinės bei religines praktikas ir į santuoką bei šeimos gyvenimą paneigimas.

Labai apgailėtina, kad per penkis šimtus kolonializmo metų krikščionių misionierių veikla regione, išskyrus kelis išsiskiriančius pavyzdžius, buvo su šia nužmoginančia sistema artimai susijusi, įvairiais atžvilgiais ją pateisindavo ir sustiprindavo. Tuo metu, kai atnešusieji Bibliją į regioną Raštu teisindavo vergiją, pavergtųjų rankose ji tapo įkvėpimu, garantu, kad Dievas yra jų pusėje ir juos išlaisvins.

2018 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitės tema

Šiandien Karibų regiono įvairių tradicijų krikščionys mano, jog vergijos pabaigą lėmė Dievo ranka. Vieningai tikima Dievo išganomuoju veikimu, suteikiančiu laisvę. Dėl šios priežasties Mozės ir Mirjamos giesmė (Iš 15, 1–21) laikyta tinkamu 2018 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitės motyvu. Tai – pergalės prieš priespaudą giesmė. Ši tema buvo įtraukta į himną „Dešinė Dievo ranka“, parašytą Karibų regiono Bažnyčių konferencijos seminare 1981 m. rugpjūtį, išverstą į kelias skirtingas kalbas ir tapusį ekumeninio sąjūdžio regione „himnu“.

Kaip izraeliečiai, Karibų regiono gyventojai turi pergalės giesmę ir laisvę ją giedoti. Ta giesmė juos vienija. Tačiau šiandienai iššūkiai vėl kelia vergovės grėsmę ir grasina žmogaus asmens, sukurto pagal Dievo paveikslą ir panašumą, kilnumui. Žmogaus kilnumo atimti neįmanoma, tačiau jis dažnai aptemdomas ir asmeninės nuodėmės, ir socialinių nuodėmės struktūrų. Mūsų nupuolusiame pasaulyje visuomeniniai santykiai perdėm dažnai stoja žmogaus kilnumo paisančių teisingumo ir atjautos. Žmogaus kilnumą iškreipia skurdas, smurtas, neteisingumas, priklausomybė nuo narkotikų ir pornografijos, taip pat visa tai lydintys skausmas, sielvartas ir kančia.

Daugelis dabartinių iššūkių yra kolonijinės praeities ir prekybos vergais paveldas. Pažeista kolektyvinė psichika šiandien reiškiasi socialinėmis problemomis, susijusiomis su žema savigarba, gaujomis, smurtu namuose ir pairusiais šeimyniniais santykiais. Nors šios problemos yra praeities palikimas, jas dar labiau paaštrina dabartinė tikrovė, kurią daug kas apibūdintų kaip neokolonizaciją. Dabartinėmis sąlygomis daugeliui šio regiono šalių, atrodo, neįmanoma išbristi iš skurdo ir skolų. Nėgana to, daug kur išliko ir diskriminacinė teisinė aplinka.

Iš vergijos tautą išgelbėjusi dešinė Dievo ranka suteikė izraeliečiams viltį bei drąsos, lygiai taip ji teikia vilties ir Karibų regiono krikščionims. Jie nėra aplinkybių aukos. Liudydamos bendrą viltį, Bažnyčios išvien tar-

nauja visiems regiono žmonėms, bet pirmiausia pažeidžiamiesiems ir labiausiai apleistiems. Pasak himno žodžių, „dešinė Dievo ranka mūsų šalyje sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas“.

Biblinis pastoracinis teksto apmąstymas (Iš 15, 1–21)

Išėjimo knygoje pateikti trys tarpniai: izraeliečių gyvenimas Egipte (1, 1–15, 21); Izraelio kelionė per dykumą (15, 22–18, 27) ir Sinajaus patirtis (19–40). Pasirinktame tekste, Mozės ir Mirjamos „Pergalės giesmėje“, aptariami įvykiai, atvedę prie Dievo tautos išlaisvinimo iš vergijos. Ja užbaigiamas pirmasis tarpnis.

„Aš jį garbinsiu – jis yra mano Dievas!“ (Iš 15, 2)

150-ojo skyriaus 1–3 eilutėse šlovinamas Dievas: „Viešpats yra mano jėga ir giesmė – jis mane išgelbėjo! Aš jį garbinsiu – jis yra mano Dievas! Aš jį aukštinsiu – jis yra mano tėvo Dievas!“ (15, 2). Giesmėje, vedamoje Mozės ir Mirjamos, izraeliečiai garbina juos išlaisvinusį Dievą. Suvokia, kad Dievo plano bei ketinimo išlaisvinti tautą neįmanoma sukliudyti ar sužlugdyti. Jokia jėga, net faraono kovos vežimai, kariuomenė ir parengta karinė galia nepajėgūs sukliudyti Dievui išlaisvinti savo tautą (15, 4–5). Šis džiugus aukštinimas daugelio skirtingų tradicijų krikščionims rodo, kad Dievas yra mūsų visų Gelbėtojas, mes džiūgaujame, kad jis tesi savo pažadus ir toliau gelbėja mus per Šventąją Dvasią. Išgelbėjimas įgalina mus suvokti, kad jis yra mūsų Dievas, o mes – jo tauta.

„Tavo dešinė ranka, Viešpatie, yra nuostabi jėga“ (Iš 15, 6)

Dievo tauta išlaisvinama ir išgelbėjama Dievo galia. Dešinė Dievo ranka suvoktina ir kaip Dievo tikra pergalė prieš savo priešininkus, ir kaip nuolatinė savo tautos apsauga. Nepaisydamas faraono pasiryžimo, Dievas išgirdo savo tautos šauksmą ir neleido tautai žūti, nes Dievas yra gyvybės Dievas. Valdydamas vėją ir jūrą, Dievas parodo savo norą išlaikyti gyvybę ir sunaikinti smurtą (Iš 15, 10). Tokiu išgelbėjimu siekiama padaryti izraeliečius garbinančia tauta, pripažįstančia ištikimą Dievo meilę.

Išlaisvinimas tautai suteikė viltį ir pažadą. Viltį, nes išaušo nauja diena, kai tauta gali laisvai garbinti savo Dievą ir įgyvendinti savo potencialą. Taip pat pažadą, nes jų Dievas lydės juos jų kelionėje ir jokia jėga neįstengs sužlugdyti Dievo plano jų atžvilgiu.

Ar Dievas naudoja smurtą smurtui neutralizuoti?

Kai kurie Bažnyčios tėvai pasakojimą aiškino kaip dvasinio gyvenimo metaforą. Pavyzdžiui, Augustinas

jūroje paskandintais priešais laikė ne egiptiečius, bet nuodėmę.

„Krikšte jis paskandino ir ištrynė visas mus tarsi iš paskos persekiojusias praeities nuodėmes. Ant šių mūsų tamsybių lyg ant žirgų jodinėjo netyriosios dvasios ir, kaip raiteliai, kreipdavo jas kur panorėdavo. Štai kodėl apaštalas jas vadina „šios tamsos valdovais“. Viso to nusikratėme per krikštą, tarsi per Raudonąją jūrą, taip vadinamą todėl, kad jis pašventintas nukryžiuoto Viešpaties krauju...“ (*Sermo* 223E).

Pasak Augustino, istorija veikiau skatina priešo persekiojamus krikščionis puoselėti viltį ir ištvermingai laikytis, o ne pulti į neviltį. Augustino akimis, krikštas yra esminis įvykis kiekvieno asmens kaip Kristaus Kūno nario tikrajai tapatybei įsteigti. Jis brėžia paralelę tarp Izraelio išlaisvinamojo perėjimo per Raudonąją jūrą ir krikščionio išlaisvinamojo perėjimo per krikštą. Abi išlaisvinamosios kelionės pašaukia į būtį garbinantį sambūrį. Izraelis, kaip toks, gali laisvai aukštinti gelbėjančią Dievo ranką Mirjamos ir Mozės pergalės giesmė. Pavergtų izraeliečių išgelbėjimas pavertė juos vienos Dievo tautos nariais, vieningai giedančiais vieną garbinimo giesmę.

Vienybė

Iš 15 tekstas leidžia mums pamatyti, kad kelias į vienybę dažnai eina per bendrą kančios patirtį. Izraeliečių išlaisvinimas iš vergijos yra pamatinis tautą steigiantysis įvykis. Krikščionims tokio proceso viršūnė yra įsikūnijimas ir Velykų slėpinys. Nors išlaisvinimas/išgelbėjimas yra Dievo iniciatyvos vaisius, Dievas į savo tautos išgelbėjimo plano įgyvendinimą įtraukia ir žmogiškuosius veikėjus. Krikščionys per krikštą tampa Dievo sutaikinamosios tarnybos dalininkais, tačiau mūsų pačių susiskaldymai trukdo mums liudyti bei tarnauti Dievo išgydymo reikalingam pasauliui.

MEDŽIAGOS 2018-UJŲ MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITEI RENGĖJAI

Parengti medžiagą 2018-ųjų Maldos už krikščionių vienybę savaitėi buvo pasirinktos Karibų regiono Bažnyčios. Medžiagą rengė vyrų ir moterų komanda, vadovaujama Kingstono arkivyskupo ir Antilų vyskupų konferencijos už ekumenizmą atsakingo vyskupo Kennetho Richardso ir Karibų Bažnyčių konferencijos (KBK) generalinio sekretoriaus Gerardo Granado.

Ypač dėkojame KBK vadovams, Antilų vyskupų konferencijai ir visiems prisidėjusiems prie šios medžiagos parengimo:

Arkivyskupui Kennethui D. Richardsui – Karibų rengimo grupės koordinatoriui, Antilų vyskupų konferencijos ekumenizmo komisijos pirmininkui ir Romos katalikų Kingstono (Jamaika) arkivyskupui;

Gerardui A. J. Granado, M. Th. – KBK generaliniam sekretoriui, Karibų rengimo grupės koordinatoriui (Romos katalikai, Trinidadas ir Tobagas);

Prof. Luisui N. Rivera-Paganui – ekumenizmo profesoriui emeritui, Prinstono teologijos seminarija, Niujorkas (baptistai, Puerto Rikas);

Pastoriui Kirkley Sandsui, Ph. D. – kapelionui, Kodringtono teologijos koledžas Vestindijos provincijoje (anglikonai, Bahamai);

Pastoriui Patmore Henry'ui – Metodistų Bažnyčios Karibuose ir Lotynų Amerikoje jungtinės konferencijos sekretoriui (Antigva);

Oluwakemi Linda Banks, Ph. D. – KBK pirmininkei, klinikinės psichologijos specialistei (anglikonai, Angvila);

Nicole Poyer – Trinidado ir Tobago Taizė grupės vadovei (Romos katalikai, Trinidadas ir Tobagas);

Vyskypei Glenna Spencer – Metodistų Bažnyčios Karibuose ir Lotynų Amerikoje atstovei, buvusiai Bažnyčių ekumeninės tarybos centro komiteto narei (Gajana);

Vyskupui Kingsley Lewisui, Ph. D. – Moravijos Bažnyčios Rytų Vestindijos provincijoje atstovui, buvusiam KBK pirmininkui (Antigva);

Pastoriui Elvisui Elahie, M. Th. – buvusiam Presbiterionų Bažnyčios Trinidade ir Tobage pirmininkui ir Šv. Andriejaus teologijos koledžo rektoriui emeritui (Trinidadas ir Tobagas);

Pastorei Marjorie Lewis, Ph. D. – Vestindijos Jungtinio teologijos koledžo pirmininkei emeritei (Jungtinė Bažnyčia Jamaikoje ir Kaimano salose, Jamaika);

Pastoriui George Mulrainui, Ph. D. – buvusiam Metodistų Bažnyčios Karibuose ir Lotynų Amerikoje jungtinės konferencijos pirmininkui (Trinidadas ir Tobagas).

Vietinė rengimo komanda atrinktus ar parengtus tekstus, maldas ir apmąstymus pateikė tarptautinei komandai, paskirtai Popiežiškosios tarybos krikščionių vienybei skatinti ir Bažnyčių ekumeninės tarybos. Pastarosios susitikime, 2016 m. rugsėjo 3–7 d. surengtame Emauso namuose Nasau Bahamų salose, tekstas buvo

suredaguotas ir galutinai užbaigtas. Tarptautinė komanda aplankė *Pompey Museum of Slavery and Emancipation* Vendue name. Redakcinei komandai tai padėjo geriau suprasti Bahamų ir kitų Karibų tautų kovas dėl laisvės.

Tarptautinė komanda dėkoja arkivyskupui Patrickui Pinderiui ir Nasau arkivyskupijai už svetingumą Emauso centre ir šio centro personalui. Komanda už paramą taip pat dėkoja vietiniams ekumeniniams bažnytiniais vadovams – pastoriumi dr. Ranfordui Pattersonui, Bahamų krikščionių tarybos pirmininkui, ir Laishui Boydui, Bahamų, Terkso ir Kaikoso salų anglikonų vyskupijos vyskupui. Jiedu abu prisijungė prie grupės norėdami pasidalyti savo vietinės Bažnyčios žiniomis bei patirtimi.

EKUMENINIS ŠVENTIMAS

Ižanga

Neatsiejami šio šventimo elementai yra Biblija ir trys grandinės. Karibų grupės siūlymu šie simboliai liturginėje erdvėje turi būti aiškiai matomi.

Karibų regiono Bažnyčių patirtyje ypač svarbi Biblija. Istoriškai vietiniai ir pavergti gyventojai iš kolonizatorių, sykiu atnešusių krikščionybę, patyrė daug žiaurumo. Tačiau regiono engiamųjų rankose Biblija tapo pirminiu paguodos ir išlaisvinimo šaltiniu. Tokia atvirkštinė dinamika paverčia Bibliją itin galingu simboliu. Todėl šioje liturgijoje svarbu, kad vizualiai reikšminga Biblija atsisturtų susirinkusiųjų viduryje ir skaitiniai būtų skelbiami būtent iš tos Biblijos, o ne iš kitų knygų ar brošiūrų.

Grandinės yra labai įtaigus pavergimo, nužmoginimo ir rasizmo simbolis. Jos taip pat simbolizuoja nuodėmės galią, atskiriančią mus nuo Dievo ir vieną nuo kito. Karibų pasirengimo grupė siūlo per ekumeninio Sutaikinimo pamaldas naudoti tikras geležines grandines. Jei tai neįmanoma, panaudotinos kitokios vizualiai įtaigios grandinės. Liturginių apeigų metu vergovės geležinės grandinės pakeičiamos žmonių grandine, išreiškiančia bendrystės saitus ir vieningus veiksmus prieš šiuolaikinę vergiją ir visokį individualų bei institucionalizuotą nužmoginimą. Neatsiejama šventimo dalis yra kvietimas tuose veiksmuose dalyvauti visam susirinkimui.

Kaip giesmę po Žodžio liturgijos Karibų pasirengimo grupė siūlo himną „Dešinė Dievo ranka“. Ši giesmė, atspindinti Mirjamos ir Mozės giesmę, kuria šie Išėjimo knygoje garbino Dievą už išlaisvinimą, susijusi su ekumeniniu sąjūdžiu Karibų regione. Šio regiono Bažnyčios išvien darbuojasi stengdamosi įveikti regiono žmonėms iškilusius iššūkius.

ŠVENTIMO STRUKTŪRA

C: celebrantas

S: skaitovas

V: visi

I. Pradžia

Giesmė

Giedant šią giesmę įžengia vadovaujantys šventimui. Pirma jų turi eiti Bibliją nešantis asistentas. Biblija padedama garbingoje vietoje liturginės erdvės viduryje. Rašto skaitiniai liturgijos metu bus skelbiami būtent iš šitos Biblijos.

Pasveikinimo žodžiai

C: Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė, Dievo meilė ir Šventosios Dvasios bendrystė tebūna su jumis visais.

V: Ir su tavimi.

C: Brangūs broliai ir seserys Kristuje, susirinkę į šią maldos už vienybę liturgiją, dėkokime Dievui už krikščioniškąjį paveldą ir jo išlaisvinamąją bei išganomąją veiklą žmogaus istorijoje.

Medžiagą šių metų Maldos už krikščionių vienybę savaitę parengė Karibų regiono Bažnyčios. Krikščionybės istorijai tame regione būdingas paradoksas. Kolonizatoriai Biblija naudojami šių šalių pirmųjų gyventojų, taip pat iš Afrikos, Indijos ir Kinijos atgabentų žmonių vergovei pateisinti. Daug žmonių buvo sunaikinta, daugybė surakinti grandinėmis ir pavergti buvo priversti dirbti nežmoniškomis sąlygomis. Kita vertus, daugeliui, kurie kentėjo nuo kolonizatorių priespaudos, Biblija tapo paguodos ir išlaisvinimo versme.

Biblija ir šiandien tebėra paguodos ir išlaisvinimo šaltinis, įkvepiantis Karibų krikščionis kovoti su sąlygomis, šiuo metu pakertančiomis žmogaus kilnumą ir gyvenimo kokybę. Vergijos grandinėms nuo mūsų rankų nukritus, žmonių šeimoje gimsta nauji meilės ir bendrystės saitai, išreiškiantys vienybę, kurios meldžia mūsų krikščioniškosios bendruomenės.

II. Šventosios Dvasios šaukimasis

Atliepas į šaukimąsi gali būti giedamas.

C: Išvien su Karibų krikščionimis šaukimės Šventosios Dvasios, kad ji uždegtų mūsų širdis melsti Bažnyčios vienybės. Suvienyk savo tarnus vienybės saitą.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Išmokyk mus melstis.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Išlaisvink mus iš nuodėmės vergijos.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Padėk mums mūsų silpnume.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

C: Padaryk mus vėl savo vaikais.

V: Ateik, Šventoji Dvasia!

Šlovinimo giesmė

III. Sutaikinimo maldos

C. Gavome kitokią Dvasią nei ta, kuri mus vėl paskandintų baimėje. Melskime gailestingąjį Dievą, kupini pasitikėjimo Dievo dešinės rankos išganomąja galia.

Trys liturginio susirinkimo dalyviai išeina į priekį, kiekvienas nešdamas po grandinę. Po kiekvieno prašymo ir atliepo viena iš grandinių numetama ant grindų. Kyrie atliepas gali būti giedamas.

C: Iš žmogaus kilnumą trypančių ir naujas vergijos formas gimdančių struktūrų išgelbėk mus, Dieve. *Kyrie eleison.*

V: Kyrie eleison.

C: Iš skurdą, marginalizaciją ar diskriminaciją mūsų broliams ir seserims primetančių sprendimų bei darbų išgelbėk mus, Dieve. *Kyrie eleison.*

V: Kyrie eleison.

C: Iš mus vieną nuo kito atskiriančios ir viltį bei išgijimą apribojančios baimės bei įtarumo išgelbėk mus, Dieve. *Kyrie eleison.*

V: Kyrie eleison.

C: Viešpats yra mūsų stiprybė ir galybė, jis mus išgelbėjo. Mus išgelbėjęs Dievas teveda mus į šventumo buveinę.

V: Amen.

IV. Dievo žodžio skelbimas

C: Atpirk mus, Dieve, nuo žmonių priespaudos,
V: kad laikytumės tavo įsakų.

C: Tešviečia tavo veidas tavo tarnams,
V: temoko mus tavo įstatų (plg. *Ps 119, 134–135*).

Iš 15, 1–21

C: Klausykitės ir būsite laisvi.
V: Dėkojame Dievui.

Psalme pageidautina giedoti.

Ps 118, 5–7, 13–24

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Didelėje bėdoje šaukiausi Viešpaties, ir Viešpats išklausė ir išlaisvino mane. Su manimi Viešpats, ir aš nebijau; ką gali žmonės man padaryti? Su manimi Viešpats, ir jis man padės; aš matysiu nugalėtus savo priešus.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Buvau nuožmiai puolamas ir beveik nugalėtas, bet Viešpats man padėjo. Mano jėga ir drąsa yra Viešpats, jis mane išgelbėjo. Teisiųjų palapinės aidi džiugia pergalės giesme.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Viešpaties dešinė davė mums pergalę! Išaukštinta Viešpaties dešinė! Viešpaties dešinė davė mums pergalę! Nemirsiu, bet gyvensiu ir skelbsiu Viešpaties darbus.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Atverkite man teisumo vartus, kad, pro juos įėjęs, padėkočiau Viešpačiui. Štai vartai pas Viešpatį; teisieji pro juos įeis.

V: Dėkokite Viešpačiui, nes jis geras ir jo ištikimoji meilė amžina!

S: Dėkoju tau, kad mane išklausei
ir tapai mano išgelbėjimu.
Tai Viešpaties padaryta;
koks nuostabus reginys!
Ši diena Viešpaties duota,
tad linksminkimės ir džiūgaukime.

Rom 8, 12–27

C: Klausykitės ir būsite laisvi.
V: Dėkojame Dievui.

Prieš Evangelijos skelbimą ir po jo gali būti giedama Aleliuja.

Mk 5, 21–43

C: Klausykitės ir būsite laisvi.
V: Dėkojame Dievui.

Himnas „Dievo dešinioji“

1. Dievo dešinioji
rašo žemėje;
rašo galybe ir meile.
Dievo ranka užrašo
mūsų konfliktus ir baimes,
mūsų pergales ir ašaras.

2. Dievo dešinioji
rodo žemėje kryptį;
rodo, kur eiti,
nes kelias klaidus
ir lengva pražūti,
bet mus veda Dievo ranka.

3. Dievo dešinioji
veikia žemėje;
šalina pavydą, neapykantą, pyktį ir godumą.
Dievo dešinioji rauna
mūsų savanaudiškumą ir geismą,
mūsų išdidumą ir nedorus darbus.

4. Dievo dešinioji laiko žemę;
vieną po kito kelia tuos, kurie parkritę.
Kiekvienas žinomas vardu
ir išgelbstimas iš gėdos,
nes pakeliamas Dievo rankos.

5. Dievo dešinioji gydo žemę;
gydo sužeistus kūnus, protus ir širdis.
Dievo dešinioji išgydo
galingu prisilietimu
ir neapsakoma meile.

6. Dievo dešinioji sėja žemėje;
sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas.
Kiekvienoje šalyje ir kiekvienoje tautoje
jo vaikai tesusiama už rankų
ir tebūna viena Dievo rankos galia.

V. Tikėjimo išpažinimas

*Galimas Nikėjos ir Konstantinopolio Tikėjimo išpažinimas,
Apaštalų tikėjimo išpažinimas ar koks nors kitas tikėjimo pa-
liudijimas, pavyzdžiui, Krikšto pažadų atnaujinimas.*

VI. Tikinčiųjų maldos

C: Dėkodami už išlaisvinimą iš nuodėmės vergijos, išsa-
kykime Viešpačiui savo poreikius prašydami Jo sutrau-
kyti mus kaustančias grandines ir sujungti mus meilės
ir bendrystės saitais.

*Kiekvieną prašymą skaito vis kitas skaitovas. Pabaigę skaito-
vai rankomis susikabina su susirinkimo dalyviais sudarydami
žmonių grandinę.*

S1: Išėjimo Dieve, tu išvedei savo tautą per Raudoną-
ją jūrą ir ją išgelbėjai. Būk dabar su mumis ir išlaisvink
mus iš visų vergijos formų ir visko, kas temdo žmogaus
kilnumą.

**V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-
ventume.**

S2: Apstumo Dieve, būdamas geras tu rūpiniesi viskuo,
ko mums reikia. Būk dabar su mumis, padėk mums pa-
kilti virš savanaudiškumo bei godumo ir suteik drąsos
skleisti teisingumą pasaulyje.

**V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-
ventume.**

S3: Meilės Dieve, tu sukūrei mus pagal savo paveikslą
ir atpirkai Kristuje. Būk dabar su mumis, įgalink mus
mylėti savo artimą ir svetingai sutikti ateivį.

**V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-
ventume.**

S4: Taikos Dieve, tu lieki ištikimas savo sandorai su mu-
mis net ir tada, kai mes nuo tavęs nutolstame, ir Kristuje
sutaikai mus su savimi. Būk dabar su mumis ir duok
mums naują dvasią ir naują širdį, kad galėtume atmesti
smurtą ir būti tavo taikos tarnais.

**V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gy-
ventume.**

S5: Šlovės Dieve, tu esi visagalis, tačiau panorai Jėzuje pasirinkti namus žmonių šeimoje ir Krikšto vandenyse mus įsivaikina. Būk dabar su mumis ir padėk išlikti ištikimiems savo šeimos įsipareigojimams bei savo bendruomeninėms pareigoms ir stiprinti bendrystės su savo broliais bei seserimis Kristuje saitus.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gyventume.

S6: Trivieni Dieve, tu suvienijai mus Kristuje su saviimi ir vieną su kitu. Būk dabar su mumis ir Šventosios Dvasios galia bei paguoda išlaisvink mus iš egoizmo, puikybės ir baimės, kad nenukrypdami siektume tavo Bažnyčios visiškos regimos vienybės.

V: Uždėk, Viešpatie, ant mūsų savo rankas, kad gyventume.

VII. Viešpaties malda

C: Susiimkime už rankų, jungiami ne grandinių, bet į mūsų širdis įlietos Kristaus meilės, ir melskimės Tėvui žodžiais, kurių mus išmokė Jėzus.

Viešpaties malda gali būti giedama.

„Tėve mūsų“

Po Viešpaties maldos liturginio susirinkimo dalyviai, likdami susikibę rankomis, tesugieda kokią nors žinomą giesmę, kurioje aukštinama vienybė.

Po maldos gali būti pasikeičiama ramybės ženklų.

VIII. Išsiuntimas į misiją

C: Atpirkti Tėvo rankos ir suvienyti viename Kristaus Kūne, eikime lydinti Šventosios Dvasios galios.

**C: Viešpaties Dvasia ant mūsų,
nes jis patepė mus,
kad neštume Gerąją Naujieną vargdieniams.
Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo,
akliesiems – regėjimo;
siuntė vaduoti prislėgtųjų
ir skelbti Viešpaties malonės metų.**

V: Amen! Aleliuja!

Baigiamoji giesmė

BIBLIJOS SKAITINIAI, KOMENTARAI IR MALDOS AŠTUONIOMS DIENOMS

I diena. Mylėsite ateivį, nes buvote ateiviai Egipto žemėje

Įst 19, 33–34: Mylėsi ateivį kaip pats save

Ps 146: Viešpats saugo ateivius

Žyd 13, 1–3: Patys to nežinodami, buvo priėmę viešnagėn angelus

Mt 25, 31–46: Buvau keleivis, ir mane priglaudėte

Tapęs pirma nepriklausoma juodaodžių Respublika, Haitis svetingai atsivėrė kitiems laisvės ieškantiems pavergtiems žmonėms. Neseniai haitiečius ištiko rimti ekonominiai sunkumai. Dėl jų daug haitiečių paliko savo namus ir leidosi į pavojingą kelionę ieškodami geresnio gyvenimo. Neretai jie susidurdavo su nesvetingumu bei kliūtimis. Karibų regiono Bažnyčių taryba stojo jų ginti kritikuodama šalį, apribojančias ar atimančias iš haitiečių pilietines teises.

Komentaras

Įstatymo nurodymas Dievo tautai būti svetingai ateiviui remiasi izraeliečių atmintimi, kad ir jie patys buvo ateiviai Egipto žemėje. Jų pačių tremties atmintis turėtų skatinti empatiją ir solidarumą su dabartiniais tremtiniais ir ateiviais. Kaip Izraelio, taip ir mūsų bendrą krikščioniškąją Dievo išganomosios veiklos patirtį lydi susvetimėjimo ir atitolimo – atitolimo nuo Dievo ir jo karalystės – atmintis. Tokia krikščioniškoji atmintis turi etinių padarinių. Dievas atkūrė mūsų kilnumą Kristuje ir padarė mus savo karalystės piliečiais ne dėl to, kad to nusipelnėme, bet iš meilės. Esame pašaukti elgtis lygiai taip pat – laisvai ir motyvuojami meilės. Krikščioniškai mylėti reiškia mylėti kaip Tėvas, tai yra pripažinti ir teikti orumą, taip padedant gydyti sužeistą žmonių šeimą.

Malda

Amžinasis Dieve,

Tu nepriklausai jokiai kultūrai ir šaliai, bet esi visų Viešpats,

Tu kvieti mus būti svetingus ateiviui tarp mūsų.

Savo Dvasia padėk mums

gyventi kaip broliams ir seserims,

visiems būti svetingiems Tavo vardu

ir gyventi Tavo Karalystės teisingumu.

To prašome Jėzaus vardu.

Amen.

Dievo dešinioji sėja žemėje;

sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas.

*Kiekvienoje šalyje ir kiekvienoje tautoje
jo vaikai tesusima už rankų
ir tebūna viena Dievo rankos galia.*

II diena. Ne kaip vergą, o kaip mylimą brolių

*Pr 1, 26–28: Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą
Ps 10, 1–10: Kodėl, Viešpatie, taip nuošaliai laikaisi?
Fm: Kad galėtum jį turėti amžinai jau ne kaip vergą, o
daugiau kaip mylimą brolių
Lk 10, 25–37: Gailestingojo samariečio palyginimas*

*Prekyba žmonėmis yra šių dienų vergijos forma. Aukos prie-
varta ar apgaule įtraukiamos į seksualinį išnaudojimą, vai-
kų darbą ir prekybą organais. Tai – pasaulinė, daug milijonų
generuojanti pramonė. Šis reiškinys taip pat yra didėjanti
problema Karibų regione. Siekiamos ugdyti krikščionių ben-
druomenes, kad būtų padarytas galas prekybos žmonėmis
rykštei, Reformuotosios Bažnyčios Karibuose savo pastangas
suvienijo su Pasaulio misijos tarybos bei Karibų ir Šiaurės
Amerikos misijų tarybos pastangomis.*

Komentaras

Vienas pirmų dalykų, apie kurį sužinome iš žydų ir krikščionių Biblijos, yra tai, kad Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą. Vis dėlto ši gili ir graži tiesa žmonių istorijoje dažnai užtemdoma ar neigiama. Pavyzdžiui, Romos imperijoje neigtas pavergtųjų kilnumas. Evangelijos žinia visiškai kitokia. Jėzus metė iššūkį socialinėms normoms, nuvertinusioms samariečių žmogiškąjį kilnumą, pavadindamas samarietį, kuris buvo užpultas kelyje į Jerichą, „artimu“ – pasak Įstatymo, mylėtinu artimu. O Paulius įsidrąsinęs kadaise pavergtą Onesimą vadina „mylimu broliu“, taip laužydamas savo visuomenės normas ir patvirtindamas Onesimo žmogiškumą.

Krikščioniškoji meilė turi visada būti drąsi meilė ir nebijoti peržengti ribų pripažįstant kitų lygų kilnumą. Kaip šv. Paulius, krikščionys turėtų nebijoti Kristaus vardu garsiai ir vieningai pripažinti asmenis, kuriais prekiaujama, savo artimais, savo mylimais broliais ir seserimis ir išvien stengtis padaryti galą šių dienų vergijai.

Malda

Maloningasis Dieve,
prisiartink prie prekybos žmonėmis aukų,
parodyk jiems, kad regi jų vargą ir girdi jų šauksmą.
Tegu Tavo Bažnyčia, vienijama atjautos, drąsiai darbuo-
jasi dėl dienos,
kai nebeliks nė vieno išnaudojamojo
ir visi laisvai gyvens oriai ir taikiai.

To prašome Trivienio Dievo vardu,
galinčio padaryti neapsakomai daugiau, nei galime pra-
syti ar įsivaizduoti.
Amen.

*Dievo dešinioji laiko žemė;
vieną po kito kelia tuos, kurie parkritę.
Kiekvienas žinomas vardu
ir išgelbstimas iš gėdos,
nes pakeliamas Dievo rankos.*

III diena. Jūsų kūnas yra Šventosios Dvasios šventovė

*Iš 3, 4–10: Dievas išlaisvina engiamuosius
Ps 24, 1–6: Viešpatie, mes ieškome Tavo veido
1 Kor 6, 9–20: Tad šlovinkite Dievą savo kūnu
Mt 18, 1–17: Vargas tam, kas papiktintų*

*Daugelį Bažnyčių Karibų regione neramina pornografijos,
ypač internete, problema. Pornografija griaua žmogaus kil-
numą, turi ypač neigiamų padarinių vaikams ir jaunuoliams.
Kaip ir vergija, ji žmones verčia prekėmis, pavergia juos ir
kenkia sveikiems meilės santykiams.*

Komentaras

Išėjimo knygoje vaizduojamas Dievo rūpinimasis vargstančia tauta. Dievo apsiareiškimas Mozei degančiame krūme buvo galingas noro išlaisvinti savo tautą pareiškimas. Dievas išvydo jos vargą, išgirdo jos šauksmą ir atėjo išgelbėti. Dievas ir šiandien girdi šauksmą tu, kurie pavergti, ir trokšta juos išgelbėti. Lytiškumas yra Dievo dovana žmogaus santykiams, tačiau piktnaudžiavimas šia dovana pornografijos pavidalu pavergia ir nuvertina tuos, kurie ją gamina ir vartoja. Dievas nėra nejautrus išnaudojamiesiems, ir krikščionys pašaukti būti tokie patys.

Šv. Paulius rašo, kad esame pašaukti šlovinti Dievą savo kūnu. Tai reiškia, kad kiekviena mūsų gyvenimo sritis, įskaitant mūsų santykius, gali ir turi būti Dievui patinkanti auka. Krikščionys privalo išvien siekti visuomenės, gerbiančios žmogaus kilnumą ir nepiktinančios Dievo mažutėlių, bet, priešingai, įgalinančios juos gyventi laisvėje, kurios jiems trokšta Dievas.

Malda

Dieve, savo dangiškąja malone
Tu atnaujinti mūsų protą ir kūną,
sukuri mumyse tyrą širdį ir tyrą protą,
kad galėtume šlovinti Tavo vardą.
Tegu Bažnyčios vieningai siekia
pašventinti Tavo tautą

per Jėzų Kristų,
kuris gyvena ir valdo su Tavimi
Šventosios Dvasios vienybėje
per amžių amžius.
Amen.

*Dievo dešinioji gydo žemę;
gydo sužeistus kūnus, protus ir širdis.
Dievo ranka išgydo
galingu prisilietimu
ir neapsakoma meile.*

IV diena. Viltis ir išgydymas

Iz 9, 2–7a: Jo viešpatavimas be ribų, o taika begalinė
Ps 34, 1–15: Siek taikos iš visos širdies
Apr 7, 13–17: Dievas nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių
Jn 14, 25–27: Aš jums palieku ramybę

Bažnyčioms Karibų regione tenka užduotis prisidėti prie smurto problemos sprendimo. Gašdinamai gausu žmogždysčių; daugelį jų lemia smurtas namų aplinkoje, gaujų karai ir kitos nusikalstamumo formos. Kai kuriose regiono dalyse daugėja savęs žalojimo atvejų ir savižudybių.

Komentaras

Dievo pažadėta, Jėzaus skelbta bei jo tarnyste apreikšta karalystė yra teisumo, taikos ir džiaugsmo Šventojoje Dvasioje karalystė. Ką Geroji Naujiena reiškia įkliuvusiems į smurto tamsos spąstus? Pranašo regėjime tuos, kurie gyvena didelės tamsos gaubiamoje žemėje, apšvietė šviesa. Tačiau kaip krikščionys gali atnešti Jėzaus šviesą gyvenantiems naminio ir gaujų smurto tamsoje? Kokią viltį gali pasiūlyti krikščionys? Deja, krikščionių susiskaldymas yra ženklas, liudijantis priešinga ir trukdantis įkvėpti viltį.

Vis dėlto vilties teikia taikos ir susitaikymo tarp įvairių Bažnyčių ir konfesijų siekis. Krikščionys, siekiantys vienybės konfliktų kupiname pasaulyje, pasauliui yra susitaikinimo ženklas. Krikščionys, atsisakantys privilegijų ir prestižo logikos, atsisakantys žeminti kitus bei jų bendruomenes, liudija Dievo taikos karalystę, kur Avinėlis veda šventuosius prie gyvybės vandens šaltinių. Pasauliui reikia taikos, kuri gydytų bei guostų ištiktuosius smurto.

Malda

Paguodos ir vilties Dieve,
savo prisikėlimu nugalėjai kryžiaus smurtą.
Padaryk, kad mes, Tavoji tauta,

būtume regimas ženklas, liudijantis,
jog smurtas pasaulyje bus nugalėtas.
To prašome mūsų prisikėlusio Viešpaties vardu.
Amen.

*Dievo dešinioji
rodo žemėje kryptį;
rodo, kur eiti,
nes kelias klaidus
ir lengva pražūti,
bet mus veda Dievo ranka.*

V diena. Štai vargšės mano tautos šauksmas aidi skersai išilgai per kraštą

Išt 1, 19–35: Viešpats, jūsų Dievas, eina pirma jūsų, jis pats kovos už jus
Ps 145, 9–20: Viešpats prilaiko kiekvieną, kas klumpa
Jok 1, 9–11: Turtinasis išnyks kaip lauko gelė
Lk 18, 35–43: Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!

Karibų regiono ekonomika tradiciškai rėmėsi žaliavų gamyba Europos rinkai ir todėl niekada nebuvo tvari. Dėl šios priežasties svarbiu plėtros veiksniu tapo skolinimasis tarptautinėje rinkoje. Tokio skolinimosi sąlygos verčia mažinti išlaidas transportui, švietimui, sveikatos apsaugai ir kitoms viešosioms paslaugoms. Tai skaudžiausiai atsiliepia vargšams. Karibų regiono Bažnyčių konferencija ėmėsi iniciatyvos spręsti dabartinę skolų krizę regione ir per savo tarptautinius tinklus padėti vargšams.

Komentaras

Galime įsivaizduoti triukšmingą minią Jėzui įžengiant į Jerichą. Gausybė balsų nustelbia aklo elgetos šauksmą. Jis triukdo ir erzina. Tačiau Jėzus tame sambrūzdyje išgirsta neregio šauksmą, lygiai kaip ir Dievas visada girdi vargšų šauksmus žydų Raštuose. Viešpats, kuris prilaiko klumpantį, ne tik išgirsta, bet ir atsiliepia. Todėl neregio gyvenimas iš pagrindų pakinta.

Krikščionių nevieningumas gali tapti pasaulio sambrūzdžio ir chaoso dalimi. Kaip triukšmingi balsai už Jericho sienų, mūsų susiskaldymas irgi gali nustelbti vargšų šauksmus. O būdami vieningi, vis labiau išreikščiame Kristaus buvimą pasaulyje, gebame geriau girdėti, įsiklausyti ir atsiliepti. Užtuot didinę nesantarvę, gebame tikrai įsiklausyti ir atskirti labiausiai išgirstinuos balsus.

Malda

Meilės Dieve,
Tu pakėlei vargdienį bei prislėgtąjį

ir atkūrei jo orumą.

Išgirsk dabar mūsų pasaulio vargšų šauksmus,
vėl įkvėpk jiems viltį ir juos pakelk,
kad visa Tavo tauta būtų viena.
To prašome Jėzaus vardu.
Amen.

*Dievo dešinioji laiko žemė;
vieną po kito kelia tuos, kurie parkritę.
Kiekvienas žinomas vardu
ir išgelbstimas iš gėdos,
nes pakeliamas Dievo rankos.*

VI diena. Žiūrėkite kitų naudos

Iz 25, 1–9: Džiūgaukime, linksminkimės, kad jis mus išganė

Ps 82, 1–8: Saugokite vargdienių ir beturčių teises

Fil 2, 1–4: Žiūrėkite kiekvienas ne savo naudos, bet kitų

Lk 12, 13–21: Saugokitės bet kokio godumo

Kintančios tarptautinės bankininkystės sąlygos toliau daro neigiamą poveikį Karibų regiono prekybai bei komercijai ir kelia grėsmę daugelio šeimų ekonominiam išgyvenimui. Užsienyje dirbantiems Karibų regiono gyventojams darosi vis sunkiau atsiųsti pinigų savo šeimoms. Siekdamos suteikti vargšams prieigą prie finansų ekonominei veiklai, Karibų regiono Bažnyčios davė pradžią kreditų unijų sąjūdžiui.

Komentaras

Rašte nuosekliai liudijama, kad Dievas pirmenybę visada teikia vargšams: Dievo dešinioji gina bejėgį nuo galingojo. Panašiai Jėzus nuolatos įspėja vengti godumo pavojaus. Nepaisant to, godumo nuodėmė neretai apnuodija mūsų krikščioniškąsias bendruomenes ir pagimdo konkurencijos logiką, kai viena bendruomenė varžosi su kita. Turime atminti: jei nuo pasaulio nesiskiriame, o prisitaikome prie jo skaldančios konkurencinės dvasios, tai tada neteikiame negandos ištiktajam prieglobsčio nuo audros.

Būti turtingam Dievo akyse mūsų skirtingoms Bažnyčioms bei konfesijoms reiškia ne daugybės tikinčiųjų priklausymą mūsų bendruomenėms ar gausias aukas joms. Tai veikiau yra pripažinti, kad mes, krikščionys, turime pasaulyje nesuskaičiuojamai daug brolių ir seserų, vienijamų nepaisant „Šiaurės“ ir „Pietų“ ekonominių skirtumų. Suvokdami šią brolystę Kristuje, krikščionys gali bendromis pastangomis siekti ekonominio teisingumo visiems.

Malda

Visagali Dieve,
Tu drąsini ir stiprini savo Bažnyčią,
kad ji be paliovos skelbtų teisingumą ir teisumą
priespaudos ir engimo aplinkoje.
Padaryk, kad mums, švenčiantiems vienybę Kristuje,
Tavo Šventoji Dvasia padėtų
žiūrėti kitų naudos.
Amen.

*Dievo dešinioji
veikia žemėje;
šalina pavojų, neapykantą, pyktį ir godumą.
Dievo dešinioji rauna
mūsų savanaudiškumą ir geismą,
mūsų išdidumą ir nedorus darbus.*

VII diena. Ugdyti šeimą namie ir Bažnyčioje

Iš 2, 1–10: Mozės gimimas

Ps 127, 1–5: Jei Viešpatys nestato namo, veltui triūsia tie, kurie jį stato

Žyd 11, 23–24: Gimdytojai slėpė Mozę, nes matė, koks kūdikėlis dailus

Mt 2, 13–15: Atsikėlęs nakčia, Juozapas pasiėmė kūdikį ir motiną ir pasitraukė į Egiptą

Karibų regiono šeimos tebeįtaria vergijos paveldą, tačiau jas neigiamai veikia ir nauji veiksniai, kaip antai tėvų migracija, finansinės problemos, smurtas šeimoje. Tokios tikrovės akivaizdoje Karibų regiono Bažnyčios remia ir nuklearines, ir išplėstines šeimas.

Komentaras

Šeimos gyvybiškai svarbios vaikų apsaugai bei augimui. Biblijoje pasakojama apie Mozės ir Jėzaus kūdikystę. Nuo pat gimimo dėl piktų valdovų kraugerišku įsakymu abiem grėsė mirtinas pavojus. Tokie pasakojimai liudija, kokie pažeidžiami vaikai gali būti išorinių jėgų akivaizdoje. Jie taip pat rodo, ko galima imtis tokiems mažutėliams apsaugoti. Matas pateikia meilės kupinos ir Viešpaties įsakymui ištikimos, ypač neramiais laikais, šeimos pavyzdį.

Šventajame Rašte vaikai laikomi palaiminimu ir ateities viltimi. Psalmininko žodžiais, jie yra „lyg strėlės galiūno rankoje“. Mus, krikščionis, sieja bendras pašaukimas remti šeimų tinklus, kliaujantis Viešpaties paspirtimi ugdyti tvirtas bendruomenes, kuriose vaikai būtų apsaugoti ir klestėtų.

Malda

Maloningasis Dieve,
 Tu pasiuntei savo Sūnų gimti paprastoje šeimoje,
 tarp kurios protėvių būta ir ištikimųjų, ir nusidėjėlių.
 Palaimink visas šeimas
 visuose namų židiniuose bei visose bendruomenėse.
 Ypač meldžiame krikščionių šeimos vienybės,
 kad pasaulis įtikėtų.
 To prašome Jėzaus vardu.
 Amen.

*Dievo dešinioji
 rašo žemėje;
 rašo galybe ir meile.
 Dievo dešinioji užrašo
 mūsų konfliktus ir baimes,
 mūsų pergales ir ašaras.*

VIII diena. Jis sutelks išblaškytuosius iš keturių pasaulio šalių

Iz 11, 12–13: Efraimas nebepavydės Judui, o Judas nebebus priešas Efraimui
 Ps 106, 1–14. 43–48: Surink mus, kad dėkotume tavo šventajam vardui
 Ef 2, 13–19: Jis sugriovė viduryje stovinčią pertvarą
 Jn 17, 1–12: Aš pašlovintas juose

Karibų regiono Bažnyčios išvien darbuojasi stengdamosi užgydyti Kristaus Kūno šiame regione žaizdas – kolonizacijos palikimą. Susitaikymas dažnai reikalauja atgailos, atitaisymo ir atminties išgydymo. Vienas iš pavyzdžių yra baptistų Britanijoje ir Karibų regione atsiprašymo bei atitaisymo aktai. Lygiai kaip Izraelis, vieninga Bažnyčia pašaukta susitaikymą liudyti ir jo veikliai siekti.

Komentaras

Bibliniame pasakojime apie išganymo istoriją ryškus motyvas yra Viešpaties nenumaldomas pasiryžimas ugdyti tautą, kurią jis galėtų vadinti sava. Tokios tautos – šventa sandora suvienytos su Dievu – ugdytas yra neatsiejama Viešpaties išganymo plano ir Dievo vardo šlovinimo bei aukštinimo dalis.

Pranašai dažnai primena Izraeliui, jog sandora reikalauja, kad santykius tarp įvairių grupių ženklintų teisingumas, atjauta ir gailestingumas. Rengdamasis užantspauduoti naująją sandorą savo krauju, Jėzus karštai meldė Tėvą, kad jam Tėvo patikėtieji būtų viena, lygiai kaip jis ir Tėvas yra viena. Atrasdami savo vienybę Jėzuje, krikščionys yra Jėzaus pašlovinimo Tėvo prieglobstyje dalininkai ir turi tą pačią šlovę, ku-

rią jis Tėvo prieglobstyje turėjo iki pasaulio atsiradimo. Tad sandoros su Dievu tauta visada turi stengtis būti sutaikinta bendruomenė – bendruomenė, kuri pati visoms žemės tautoms būtų įtaigus ženklas, kaip teisingai ir taikiai gyventi.

Malda

Viešpatie,
 nuolankiai prašome, kad Tavo malone
 Bažnyčios visame pasaulyje
 taptų Tavo taikos įrankiais.
 Padaryk, kad jos išvien tarnautų
 Tavo gydančiai bei sutaikinčiai meilei
 ir per tai šventintų bei šlovintų Tavo vardą.
 Amen.

*Dievo dešinioji sėja žemėje;
 sėja laisvės, vilties ir meilės sėklas.
 Kiekvienoje šalyje ir kiekvienoje tautoje
 jo vaikai tesusiama už rankų
 ir tebūna viena Dievo rankos galia.*

EKUMENINĖ SITUACIJA KARIBŲ REGIONE

Karibų regionas driekiasi nuo Bahamų šiaurėje iki Surinamo, Gajanos ir Prancūzijos Gvianos Pietų Amerikos žemyne, nuo Barbadoso rytuose iki Belizo Vidurio Amerikoje vakaruose. Regiono tapatybė remiasi geografinėmis ypatybėmis, bendra kolonializmo, išnaudojimo ir priešinimosi užsienio dominavimui istorija bei bendra kultūrine sąmone.

Kai kurių Bažnyčių atsiradimas regione, pvz., Romos Katalikų ir Anglikonų, sutampa su kolonializmo pradžia ir ankstyvuoju laikotarpiu. Kitos Bažnyčios pasirodė vėliau – XVIII a., XIX a. ir XX a. pradžioje kaip misionieriavimo sąjūdžio vaisiai. Dar vėliau Karibų regione paplito evangelikalų ir sekmininkų sąjūdžiai. Tad daugelyje regiono šalių bei teritorijų galima atrasti evangelikalų sąjungų ar draugijų.

Karibų Bažnyčių konferencija (KBK) (*Caribbean Conference of Churches – CCC*) išaugo iš ekumeninės veiklos septintajame dešimtmetyje dinamiškos pirmtakės ir buvo formaliai įsteigta socialinių, kultūrinių ir politinių pervartų aplinkoje aštuntojo dešimtmečio pradžioje. Regionas tada išgyveno prasidėjusį postkolonijinį periodą, kurio metu daugelis šalių gavo politinę nepriklausomybę. Šiuo laikotarpiu visas regionas judėjo tautų apsisprendimo, plėtros ir naujų saviraiškos formų link. Kelios Bažnyčios prie šios naujos regiono sąmonės prisidėjo bendromis pastangomis įsteigdamos

Krikščioniškojo veikimo dėl plėtros Karibų regione organizaciją (*Christian Action for Development in the Caribbean – CADEC*). Ši organizacija yra KBK pirmtakė ir vėliau tapo vienu iš dviejų didelių KBK skyrių.

Steigiamasis KBK susirinkimas įvyko 1973 m. Kingstone, Jamaikoje. Jo konstitucijos preambulėje pasakyta:

„Mes, Karibų regiono krikščionys, remdamiesi savo bendru pašaukimu Kristuje, trokštame susijungti į Bažnyčių regioninę bendriją, kad plėtodami teologinius apmąstymus, vieni kitus praturtindami, konsultuodami bei bendradarbiaudami, siektume įveikti istorijos, kalbos, klasės ir atstumo išskeltus iššūkius. Todėl esame tvirtai įsipareigoję skatinti taiką, visapusišką mūsų tautų vystymąsi ir stengtis įtvirtinti socialinį teisingumą bei visų asmenų kilnumą. Prisiekiame drauge keliauti Kristuje ir dalytis savo patirtimi siekdami stiprinti Dievo Karalystę pasaulyje.“

Trisdešimt trys KBK Bažnyčios narės atstovauja didelei įvairovei tautų ir kultūrų, pasklidusių daugybėje Pietų ir Vidurio Amerikos salų bei žemyninių teritorijų ir priklausančių keturioms pagrindinėms kalbinėms grupėms – olandų, anglų, prancūzų ir ispanų. Ši grupė taip pat apima Prancūzijos Gvianą, Kubą, Gvadalupe, Haitį, Martiniką ir Puerto Riką. KBK Bažnyčios narės jungia bendras įsitikinimas, kad, nepaisant ilgo kolonijinio paveldo skirtumų, egzistuoja autentiška, vienijanti Karibų regiono tapatybė, įgalinanti Karibų regiono tautas suformuluoti Dievo valią jų atžvilgiu ir į ją atsiliepti.

Kaip viena iš šešių regioninių ekumeninių organizacijų, KBK yra istoriškai unikali, nes pirmą kartą pasaulyje Romos Katalikų Bažnyčia – formaliai per savo vyskupų konferencijas – tapo regioninės ekumeninės organizacijos steigiamąja nare. Antilų vyskupų konferencijos įsitraukimas KBK steigiamojo nario teisėmis buvo pateiktas kaip pavyzdys Romos Katalikų Bažnyčios 1997 m. Sinodo Amerikos klausimais parengiamajame dokumente *Lineamenta*. Dokumento skyriuje „Bendrystės sritys ir būdai“ teigiama: „Vienas iš didesnės galimybės puoselėti dialogą su kitomis konfesijomis pavyzdžių yra Karibų regiono kai kurių vyskupų, prisidėjusių prie vienintelės ekumeninės organizacijos šiame regione steigimo, darbai“ (IV, str. 42).

Per keturiasdešimt tris KBK gyvavimo metus Bažnyčios narės vykdė daug bendrų sumanymų teologijos, krikščioniškojo švietimo, visapusiško vystymosi, jaunimo ir moterų klausimų, šeimos gyvenimo, žmogaus teisių ir komunikavimo srityse. Iš reikšmingų KBK pasiekimų medijų kanalai *Contact* ir *Caribbean*, mėnraštis

Caribbean Contact ir krikščioniškojo švietimo serialas *Fashion Me a People*.

1983 m. KBK užduotis buvo performuluota: „Skatinti ekumenizmą ir socialines permainas klusnumo Jėzui Kristui ir solidarumo su vargšais dvasia.“ Nuo tada Konferencija ėmė rutulioti strategines kryptis ir intensyviau ieškoti sistemingo atsako į Karibų regiono gausius socialinius ekonominius klausimus bei gausias socialines blygybes. Tarp pastarųjų minėtinas skurdas, plačiai paplitęs AIDS, prekyba narkotikais ir priklausomybė nuo jų, savo šaknų netektis ir emigracija dėl įvairių priežasčių, įskaitant gamtines katastrofas, smurtą, darbo ir geresnio gyvenimo paiešką.

KBK politika yra Bažnyčios narių didesnis bažnytinis įsitraukimas ir pagalba viena kitai per jų egzistuojančias agentūras bei institucijas ligi pat vietinių susirinkimų. Pagrindinės iniciatyvos yra šios:

- prioritetingos regioninės iniciatyvos (AIDS, narkotikai, smurtas, šeima, maistas, šaknų netekę žmonės);
- tvari socialinė ekonominė plėtra (skurdo mažinimas, projektų finansavimas, nelaimių prevencija ir pasirengimas joms);
- palaikymas ir komunikavimas (viešojo sąmonė, informacija, dialogas ir mainai);
- tarptautiniai santykiai (regioninė integracija, solidarumo vizitai) ir kultūra.

Sprendama problemas šiose srityse, KBK artimai bendradarbiauja su didelėmis regioninėmis tarpvyriausybėmis organizacijomis. Pagrindinė iš jų yra Karibų regiono bendrija (*Caribbean Community – CARICOM*). KBK taip pat palaiko ryšius su įvairiais JT skyriais ir Europos bei Šiaurės Amerikos vyriausybėmis.

Negana minėtų iniciatyvų, KBK įsteigė Bažnyčių nacionalinių tarybų (BCT) (*National Councils of Churches*) regioninį forumą kaip erdvę didesniai tinkliniam veikimui ir šių tarybų abipusei pagalbai regione. Tai padaryta atsižvelgiant į BCT svarbų vaidmenį keliose regiono dalyse dešimtmečiais iki KBK įsteigimo (pavyzdžiui, Kubos ir Jamaikos Bažnyčios nacionalinių tarybų). Forumas pirmą kartą susirinko 2001 m. tema: „Dainuoti naują dainą“. Iki 2008 m. susirinkimai rengti kasmet. Kaip kai kurias kitas iniciatyvas, regioninio forumo veiklą teko siaurinti dėl reikšmingai sumažėjusio finansavimo šiai organizacijai.

Neseniai KBK sekretoriatas pokalbiuose su Bažnyčiomis narėmis ėmė labiau akcentuoti *teologinį* ekumenizmo

pagrindą. Taip stengiamasi stiprinti pamatinę *koinonia* temą, kurią, kaip jaučiama, kažkiek stelbia pernelyg didelis *diakonia* akcentavimas. Šiuo atžvilgiu imtasi priemonių ne tik diskusijoms šiomis ir kitomis „tikėjimo ir konstitucijos“ temomis, bet ir „svetingumo erdvei“ laiduoti. Tai leistų įvairių denominacijų atstovams – teologams, dvasininkams ir kitiems – susitikti abipusio supratimo ir mokymosi aplinkoje. To siekiant 2014 m. gruodį veiklą pradėjo *Karibų regioninis Ekumeninio susitikimo ir dialogo centras*. Šis centras yra bendras KBK ir benediktinų vienuolyno „Tremties Dievo Motina“ (*Our Lady of Exile*) Trinidadė, visuotinai žinomo Šv. Benedikto Kalno pavadinimu, projektas. Dėl vienuolių pastoracinės tarnybos istorijos tėkmėje įvairių religinių įsitikinimų žmonėms šis vienuolynas atrodė tokiai iniciatyvai natūraliausia vieta ir pasirinkimas.

KBK dėmesys stiprėja ir kitokiai ekumeninei raiškai bei tikrovei, pavyzdžiui, Taize sąjūdžiui ir Globalinio krikščionių forumo (*Global Christian Forum*) Karibų „kapitulai“. Pastaroji organizacija yra svarbi santykių ir dialogo su evangelikalais ir sekmininkais priemonė. KBK ėmėsi užduoties sukviesti ir moderuoti Globalinio krikščionių forumo Karibų skyrių.

Karibų regione esama ir kitokių institucinių ekumenizmo apraiškų, ne vien KBK. Viena iš tokių organizacijų yra Vestindijos jungtinis teologijos koledžas (VJTK) (*The United Theological College of the West Indies – UTCWI*). Kaip institucija VJTK yra bendras įvairių protestantiškų denominacijų projektas. Iškalbinga, kad VJTK įsikūręs greta Romos katalikų Šv. Mykolo teologijos koledžo (ir ankstesnės seminarijos). Abiejų institucijų dėstytojai ir studentai palaiko labai draugiškus ir abipusiškai praturtinančius santykius.

Platesniu regioniniu lygmeniu taip pat egzistuoja Karibų regiono teologijos mokyklų asociacija. Ši organizacija vienija Karibų regiono du didelius anglakalbius koledžus – VJTK bei anglikonų Kodringtono koledžą (Barbadosas) ir du Romos katalikų koledžus – Šv. Jono Vianėsaus ir Ugandos kankinių koledžą (Trinidadas) ir Šv. Mykolo koledžą (Jamaika).

Kalbant apie protestantų ekumeninius koledžus ispanakalbiškoje Karibų regiono dalyje, paminėtinos Evangelikalų seminarija Puerto Rike ir Evangelikalų teologijos seminarija Matansase, Kuboje. Abi institucijos yra bendras įvairių protestantiškų denominacijų projektas. Antrajai vadovauja dr. Carlosas Hamas, anksčiau KBK prezidentas ir Pasaulinės Bažnyčių tarybos etatinis narys.

Ekumeninės situacijos Karibų regione apžvalga nebūtų pilna nepažymėjus, kad Karibų regionas daug

prisidėjo prie platesnio ekumeninio sąjūdžio pastoriaus dr. Phillipa Alfordo Potterio, garsaus Pasaulinės Bažnyčių tarybos trečiojo generalinio sekretoriaus, asmeniu. Amžiną atilsį dr. Potteris buvo metodistų dvasininkas, gimęs Dominikos Sandraugoje. Būdamas Pasaulinės Bažnyčių tarybos sekretorius (1972–1984), dr. Potteris kovojo prieš amoralų aparteido režimą Pietų Afrikoje. Būtent jam einant šias pareigas, popiežius Jonas Paulius II Pasaulinės Bažnyčių tarybos kvietimu apsilankė Pasaulinės Bažnyčių tarybos būstinėje Ženevoje, Šveicarijoje. Šis vizitas buvo svarbi ekumeninių santykių tarp Vatikano ir Pasaulinės Bažnyčių tarybos gairė. Šiuo metu Karibų regione veikia trylika Pasaulinei Bažnyčių tarybai priklausančių Bažnyčių, atstovaujančių 1, 4 mln. krikščionių. Sekdami dr. Potterio pėdomis, kiti Karibų regiono ekumenininkai ir toliau reikšmingai prisideda prie ekumeninės veiklos platesnėje tarptautinėje arenoje. Tarp jų paminėtinas pastorius Neville'is Callamas iš Jamaikos. Pastorius Callamas, dabar Pasaulinės baptistų sąjungos (*Baptist World Alliance – BWA*) generalinis sekretorius, daug metų buvo labai gerbiamas Pasaulinės Bažnyčių tarybos Tikėjimo ir konstitucijos komisijos narys.

PAGRINDINĖS MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITĖS DATOS

1740 – Škotijoje atsirado sekmininis sąjūdis, turintis saitų su Šiaurės Amerika ir kvietęs atnaujinti tikėjimą. Jo žinia taip pat apėmė raginimą melstis už visas Bažnyčias ir išvien su jomis. Evangelikų pamokslininkas Jonathanas Edwardsas pakvietė maldos bei pasninko už vienybę dienai, kad Bažnyčios iš naujo užsidegtų troškimu bendrai misionieriauti.

1820 – Jamesas Haldane'as Stewartas paskelbia „Pasiūlymus dėl visuotinės krikščionių vienybės Dvasios išliejimui“ (*Hints for the General Union of Christians for the Outpouring of the Spirit*).

1840 – Ignatius Spenceris, anglikonas, atsivertęs į Romos katalikybę, pasiūlo įsteigti „Maldos už vienybę sąjungą“.

1867 – Anglikonų vyskupų pirmojo susirinkimo Lambethe nutarimų preambulėje pabrėžiama maldos už vienybę svarba. Jo svarba pabrėžta ir kituose susirinkimuose.

1894 – Popiežius Leonas XIII įvairiuose dokumentuose ragina praktikuoti „Maldos už vienybę aštuondienį“ Sekminių kontekste.

1902 – Konstantinopolio ekumeninis patriarchas Joa-

chimas III enciklikoje ir sinodiniame laiške *Lettera irenica* kvietė melstis už krikščionių vienybę.

1908 – Paulas Watsonas įsteigia ir pirmąkart Graymoore (Niujorkas) sausio 18–25 d. švenčia „Maldos už vienybę aštuodienį“, tikėdamasis, jog tai taps visuotine praktika.

1926 – Tikėjimo ir konstitucijos sąjūdis pradeda publikuoti „Pasiūlymus dėl Maldos už krikščionių vienybę aštuodienio“.

1935 – Abatas Paulis Couturier Prancūzijoje ragina švęsti „Maldos už krikščionių vienybę visuotinę savaitę“, grįstą malda už „Kristaus trokštą vienybę jo panarėtomis priemonėmis“.

1958 – Liono Ekumeninis krikščionių vienybės centras (Prancūzija), bendradarbiaudamas su Bažnyčių ekumeninės tarybos Tikėjimo ir konstitucijos komisija, pradeda rengti medžiagą Maldos savaitei.

1964 – Jeruzalėje popiežius Paulius VI ir patriarchas Atenagoras I drauge meldžiasi Jėzaus malda, kad „visi būtų viena“ (Jn 17, 21).

1964 – Vatikano II Susirinkimo dekretu dėl ekumenizmo pabrėžiama, kad malda yra ekumeninio sąjūdžio siela, ir raginama švęsti Maldos savaitę.

1966 – Bažnyčių ekumeninės tarybos Tikėjimo ir konstitucijos komisija ir Sekretoriatas krikščionių vienybei skatinti (dabar Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti) nusprendžia bendromis jėgomis kasmet rengti oficialius tekstus Maldos savaitei.

1968 – Maldos savaitė pirmąkart švenčiama remiantis tekstu, kurį bendromis jėgomis parengė Tikėjimo ir konstitucijos komisija ir Sekretoriatas krikščionių vie-

nybei skatinti (dabar Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti).

1975 – Maldos už vienybę savaitė pirmąkart švenčiama remiantis tekstais, parengtais vietinės ekumeninės grupės – Australijos; tekstai vėliau pateikti Tikėjimo ir konstitucijos komisijai ir Sekretoriatui krikščionių vienybei skatinti (dabar Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti).

1988 – Maldos už krikščionių vienybę savaitei skirta medžiaga panaudojama išskilmėse steigiant Malaizijos krikščionių federaciją, vienijančią pagrindines krikščionių konfesijas šioje šalyje.

1994–1996 m. tekstai parengti dalyvaujant dviem ekumeninėms pasauliečių organizacijoms – Krikščioniškai jaunų vyrų asociacijai ir Krikščioniškai jaunų moterų organizacijai.

2004 – Pasiekiamas sutarimas, daug prisidėjęs prie bendradarbiavimo stiprinimo: Tikėjimo ir konstitucijos komisija (Bažnyčių ekumeninė taryba) ir Popiežiškoji taryba krikščionių vienybei skatinti (Katalikų Bažnyčia) medžiagą Maldos už vienybę savaitei anglų ir prancūzų kalbomis nuo šiol spausdins ir rengs bendrai ir vienodu formatu.

2008 – Visame pasaulyje įvairiais renginiais švenčiamos Maldos už krikščionių vienybę šimtosios metinės. Jos tema „Be paliovos melskitės!“ (1 Tes 5, 17) išreiškiamas džiaugsmas dėl šimtą metų trunkančios bendros maldos ir per tą laiką pasiektų rezultatų.

2010 – Edinburge ir visame pasaulyje įvairiais renginiais paminimas Edinburgo konferencijos dėl misio-neriavimo pirmasis šimtmetis. Ši data ženklina šiuolaikinio ekumeninio sąjūdžio pradžią.